

2015-2021 Yılları Arasında Yapılan Okul Yaşam Kalitesine Yönelik Lisansüstü Tezlerin Analizi

Canan Çoban^{a,b}, Ahmet Murat Ellez^c

Özet

Araştırmada, 2015-2021 yılları arasında Okul Yaşam Kalitesine yönelik Türkiye’de yapılmış lisansüstü tezlerin belirli temalar altında incelenmesi sonucunda genel eğiliminin ortaya konulması amaçlanmıştır. Verilerin toplanmasında nitel yöntemin “doküman analizi” tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, 2015-2021 yıllarında Okul Yaşam Kalitesi ile ilgili yayımlanmış 20 yüksek lisans tezi oluşturmaktadır. Verilerin analizi içerik analizine göre yapılmıştır. Sonuç olarak “yüksek lisans” türünde, “2019” yılında, “Okula Aidiyet Duygusu” konusunda, “Ankara” ilinde, “Gazi, Çukurova ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversite”lerinde, “Dr. Öğr. Üyesi” danışmanlığında ve “Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı”nda daha fazla çalışma yapıldığı görülmüştür. Tezlerde en çok “ilişkisel tarama deseni” ve “bağımsız gruplar t-testi” ile “tek yönlü varyans analizi” kullanılmıştır. Örneklemin daha çok “ortaokul” öğrencilerinden oluştuğu ve en fazla “Okul Yaşam Kalitesi (Sarı, 2007)” ölçeğinin tercih edildiği görülmüştür. Sonuçlar, bulgular ışığında yorumlanarak tartışılmış ileride yapılacak olan çalışmalar için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler

Okul Yaşam Kalitesi
Eğitim-Öğretim
Lisansüstü
İçerik Analizi

Makale Hakkında

Geliş Tarihi: 02.01.2022
Yayın Tarihi: 28.03.2023
Doi: 10.18026/cbayarsos.1228323

Analysis of Postgraduate Theses on Quality of School Life Between 2015-2021

Abstract

In the research, it is aimed to reveal the general tendency as a result of examining the postgraduate theses made in Turkey on the Quality of School Life between the years 2015-2021 under certain themes. In data collection, the "document analysis" technique of the qualitative method was used. The sample of the research consists of 20 postgraduate theses published on the Quality of School Life in 2015-2021. The analysis of data was made according to the content analysis. As a result, in "master" type, in "2019", in "Sense of Belonging to School", in "Ankara", in "Gazi, Çukurova and Çanakkale Onsekiz Mart Universities", under the supervision of "Dr. It has been observed that more studies have been carried out in the Department. "Relational screening design", "stratified sampling method", "independent groups t-test" and "one-way analysis of variance" were mostly used in theses. It was observed that the sample consisted mostly of "secondary school" students and the "Quality of School Life (Sarı, 2007)" scale was preferred the most. The results were interpreted and discussed in the light of the findings, and suggestions were made for future studies. It is thought that the research has an important place in terms of showing the less studied subjects to the researchers.

Keywords

School Life Quality
Education
Postgraduate
Content Analysis

About Article

Received: 02.01.2022
Published: 28.03.2023
Doi: 10.18026/cbayarsos.1228323

^a İletişim Yazarı: canancoban3435@gmail.com

^b Yüksek Lisans Öğrencisi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, ORCID: 0000-0002-1634-5295

^c Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, ORCID: 0000-0002-8317-8554

Giriş

Gelişime ve değişime açık olan teknolojiye ayak uydurabilmesi, kendi kendine yetebilmesi, kendini geliştirebilmesi ve sosyalleşebilmesi için insanların yaşam boyu eğitime ihtiyacı vardır (Gücüş, 2020). Eğitim, değişen toplum şartlarına uyum sağlayabilen bilinçli ve kendini her yönden geliştiren, üst düzey düşünme becerisine ve yeterliliğine sahip olan ve elde ettiği bilgileri günlük hayatta kullanabilen bireyler yetiştirmeyi amaçlayan bir süreç olarak tanımlanabilir. Bilgi, beceri, tutum, kişilik ve davranış değişikliğini bireylerde belirli amaçlar dâhilinde gerçekleştirmeyi hedefleyen eğitim sürecinin en önemli kısmını ise okullar oluşturmaktadır (Fidan, 2012).

Okullar, önceden belirlenmiş bilişsel, duyuşsal ve psikomotor hedef-davranışları öğrencilere istendik yönde kazandırmayı amaçlayan sosyal bir sistemdir (Özdemir ve Kalaycı, 2013). Eğitim sistemimizin en önemli amacı bireyi geleceğe hazırlamak olduğundan okul yaşamı “gerçek yaşama” bir hazırlık olarak görülmelidir (Tangen, 2009). Zamanlarının çoğunu okulda geçiren öğretmen ve öğrenciler için gerçek yaşama hazırlık olan okul yaşamının kaliteli ve nitelikli olması fazlasıyla önemlidir. Eğitim kurumları öğrencilerin kişisel, sosyal ve akademik gelişimlerinin tamamından sorumludur. Bu sebeple okul yaşam kalitesinin her yönden incelenmesi oldukça önemlidir (Sarı ve Cenkseven, 2008).

Bireyin yaşamında sürekli iyi olma hali olarak ifade edilen yaşam kalitesi kavramı, pozitif duygular ile negatif duygular üzerine yoğunlaşmaktadır (Karalar, 2017). Yaşam kalitesi kavramının bir bileşeni olarak karşımıza çıkan okul yaşam kalitesi, öğrencilerin okula karşı geliştirdikleri pozitif ve negatif duygularından oluşmaktadır (Gedik, 2014). Birey okul ile ilgili pozitif duygulara sahipse okul yaşam kalitesinin de pozitif yönde olduğu, negatif duygulara sahip ise okul yaşam kalitesinin negatif yönde olduğu söylenebilir. Öğrenci, arkadaşları ve öğretmenleri ile iyi ilişkiler kurabiliyorsa, değerli görüldüğünü düşünüyorsa, kendini başarılı bir öğrenci olarak görüyorsa, okulda akademik başarının yanı sıra sosyal yönden de iyi hissediyorsa, okul içi sosyal etkinliklere katılma imkânı veriliyorsa bireyin okula karşı algı ve tutumları olumlu olacağından okul yaşam kalitesi algıları da yüksek olacaktır. Ancak öğrenci arkadaşları, öğretmenleri ve okul yönetimi ile iletişim sorunlarına sahipse, okul ortamında değer görmediğini hissediyorsa, okulun öğrencinin kendi geleceği için imkânlar yaratacağına inanmıyorsa ve okul sosyal etkinlikleri ilgisini çekmiyorsa bu öğrencilerin okula yönelik algısı olumsuz etkileneceğinden okul yaşam kalitesi algısının da düşük olacağı söylenebilir (Sarı, 2007). Literatüre bakıldığında okul yaşam kalitesinin okula aidiyet ve empatik sınıf ortamı duygusu, arkadaşlara bağlılık, akademik başarı ile pozitif bir ilişkiye sahip olduğu görülürken zorbalık ile negatif bir ilişki gösterdiği görülmektedir (Bilgiç, 2009; İlmen, 2010; Alaca, 2011; Pelendecioğlu, 2011).

Eğitim kurumlarında, bilginin bireyler arası aktarımı gerçekleştirilmektedir. Kurumlarda verilen bu hizmetin kalitesini daha yukarılara çıkarabilmek için önce bu hizmetin yapısı ardından yapıyı etkileyen tüm faktörlerin belirlenmesi gerekmektedir. Bu süreçte eğitimi alan ve veren tarafların her ikisinin de sürece kendilerini daha etkili bir şekilde verebilmesi açısından eğitim ortamının önemli bir unsur olduğunu söylemek mümkündür. Bu da “okul yaşam kalitesi” kavramının ön plana çıkmasını sağlamaktadır (Gürler, 2019). Okul yaşam kalitesinin, öğrencilerin kendilerini okula ait görmelerine katkı sağladığı diğer yandan örgütsel bağlılıklarını artırdığı söylenebilir. Bu yüzden eğitimde hem verimin artması hem

de kalitenin iyileştirilmesinde okul yaşam kalitesi önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır (Linnaklya ve Brunell, 1996).

Okul yaşam kalitesi kavramı birçok araştırmacı tarafından farklı değerlendirilmektedir. Günalan (2018), okuldaki bireylerin tamamının etkilendiği bir kavram olarak ele alırken Önal ve Ekici (2012) okul ortamındaki iletişimin, Demirtaş ve Ekmekyapar (2012) ise başarının önemli bir kaynağı olarak görmektedir. Sarı ve Cenkseven (2008) araştırmalarında öğrencilerin okula bağlılıklarında okul yaşam kalitesinin önemli bir unsur olarak karşımıza çıktığını belirtmiştir. Okul yaşam kalitesini, Karabey (2017) okul kültürünün bir sonucu olarak görürken, Kösterelioğlu ve Kösterelioğlu (2015) ise okul sınırları içindeki her bireyin yaşama dair memnuniyeti olarak ifade etmektedir.

Okul yaşam kalitesi, tarihte çok eski bir zamana dayanmasa da örtük program kapsamında ele alınan önemli bir kavramdır. Alan yazın taraması yapıldığında makale sayısının yüksek ancak tez sayısının oldukça az olduğu görülmektedir. Günümüzde ise bu konuda yapılan araştırmaların her geçen gün arttığını söylemek mümkündür. Okul yaşam kalitesi ile ilgili yurt içi çalışmalar incelendiğinde farklı eğitim kademelerinde yer alan öğrencilerle ilgili birçok araştırma sonuçlarına ulaşılmıştır. Sarı'nın (2007) çalışmasında, okul yaşam kalitesinin yüksek olduğu okullardaki öğretmenlerin daha demokratik oldukları aynı zamanda temel değerlere daha fazla önem verdikleri yönünde sonuçlar görülmüştür. Sarı, Ötünç ve Erceylan (2007) ise, okul yaşam kalitesi algılarında öğrencilerin genel anlamda orta bir seviyede olduğunu belirtmiş aynı zamanda cinsiyet değişkeni açısından hem kız öğrencilerin hem de erkek öğrencilerin okul yaşam kalitesi algılarında ciddi bir farklılık olmadığı, sosyo-ekonomik düzey açısından üst kategoride yer alan liselerde okul yaşam kalitesinin de yüksek olduğu bununla beraber sınıf düzeyindeki artış ile lise yaşam kalitesi algılarında da orantılı bir artış gözlemlendiği daha olumlu bir algının olduğu ifade edilmiştir. Durmaz (2008) ise öğrencilerde cinsiyet yönünden kızların erkeklere göre daha yüksek okul yaşam kalitesine sahip oldukları ancak anne-baba eğitimi ve sınıf düzeyi değişkeni yönünden okul yaşam kalitesinde ciddi bir farklılık görülmediğini dile getirmiştir. Bilgiç ve Sarı (2010) çalışmalarında, empatik sınıf ortamı algısı ile okul yaşam kalitesi ilişkisinin pozitif ve anlamlı olduğunu ortaya koymuştur. Demirtaş (2010) ise lise okul türündeki araştırmasında mesleki yönden gelişme ile işbirlikçi liderliğin okul yaşam kalitesini pozitif olarak etkilediğini aynı zamanda amaç birliği faktörüne göre okul yaşam kalitesinin en yüksek değere sahip olduğunu ifade etmiştir. Şahin Fırat (2010) ise öğretmenlerin, okul müdürlerinin iyilikseverliğe öğretmenlerin ise hazcılık, öz yönelim ve güvenliğe daha fazla önem verdiklerini aynı zamanda okul kültürüne dair okul müdürlerinin daha olumlu bir algıya sahip olduklarını dile getirmiştir. İnal ve Sadık (2011) ise öğrencilere göre öğretmenlerin yüksek bir okul yaşam kalitesi algılarının olduğunu ve cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin okul yaşam kalitesinin farklılık gösterdiği, öğrencilerin ve öğretmenlerin okul yaşam kalitelerinin yönetim açısından düşük, öğretmen statüsü açısından ise okul yaşam kalitesi beklentilerinin yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Demir, Kaya ve Metin'in (2012) çalışmalarında ise öğrencilerde okul yaşam kalitesi ölçeğinin alt faktörleri ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık görülmediği yine lise türleri ile öğrenciler, statü, sosyal etkinlik, okula yönelik olumlu-olumsuz duygularla toplam boyutların anlamlı açıdan bir farklılık göstermediği; sınıf düzeylerinde öğrencilerin okula dair olumlu-olumsuz duygularında, öğretmenlerde ve genel toplam açısından 12.sınıf lehinde anlamlı bir farklılık görüldüğü ifade edilmiştir. Kesici ve Türkoğlu (2012) çalışmalarında örtük program kapsamındaki sınıf içi iletişim de, lise yaşam kalitesi yükseldikçe öğretmenlerin

olumlu davranışlarının arttığı bulunmuştur. Özdemir (2006) okul müdürlerinin okul kültürünün oluşturulmasında ve tanıtılmasında beklentileri yeterli düzeyde karşılayamadığını dile getirmiştir. Önder ve Sarı (2012) yapmış oldukları çalışmada zorba ve kurban olma değişkenleri ile okul yaşam kalitesi ölçeğinin alt boyutları arasında anlamlı düzeyde bir ilişkinin varlığından söz etmiştir. Türkoğlu (2012) ise sosyo-ekonomik düzey açısından üstte yer alan okulların, kız öğrencilerle ebeveynlerinin, liseden ve liseye denk okullardan mezun olmuş öğrencilerin okul yaşam kalitesi algılarının daha yüksek olduğunu ifade etmiştir. Özdemir, Kılınc, Öğdem ve Er (2013) çalışmalarında, öğrencilerin fakültedeki yaşamlarının niteliğine yönelik memnuniyetlerinin burs alma durumu, cinsiyet ve yaş kriterine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediğini fakat bölümleri ve sınıf düzeyleri açısından anlamlı yönde farklılık görüldüğünü dile getirmişlerdir. Kaya, Erdoğan ve Çağlayan'ın (2014) çalışmalarında ise öğrencilerden üstün yetenekli ve üstün zekâlı tanısı konulmuş olanların okul yaşam kalitelerinin tanı konulmamışlara göre oldukça düşük olduğunu ayrıca tanı konulan ile konulmayan öğrencilerin akran ilişkilerinde ise anlamlı boyutta bir fark ortaya çıkmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ilgan, Cengiz, Ata ve Akram'ın (2015) çalışmalarında, okul yaşam kalitelerinde öğretmenlerin psikolojik durumlarının etkili ve ilişkili olduğu, temel demografik değişkenler yönünden ise farklılık gösterdiği bulunmuştur. Ayık ve Akdemir (2015) ise, öğretmen adaylarının okul yaşam kalitesi ile okula yabancılaşma algıları arasında orta düzeyde, negatif ve anlamlı bir ilişki olduğunu ifade etmiştir. Karalar (2017) yapmış olduğu çalışmada, meslek kararı verme yetkinliği ile okul yaşam kalitesi arasında pozitif bir ilişki olduğunu bulmuştur. Karabey'in (2017) araştırmasında disiplin cezası alan, sigara kullanan ve okul devamsızlığı fazla yapan öğrencilerin okul yaşam kalitesi ölçeğinden almış oldukları puanlarının ortalamasının oldukça az olduğu görülmüştür. Günalan'ın (2018) çalışmasında ise okula aidiyet duygusu, okul yaşam kalitesi ve okul iklimi algıları arasında ortaokul öğrencilerinin anlamlı ilişkilere sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

Türkiye'de yurt içi çalışmalara bakıldığında örtük program kapsamında okul yaşam kalitesi ile ilgili yapılan araştırmaların son yıllarda arttığı görülmektedir. Ancak okul yaşam kalitesi kavramını bütüncül bir biçimde inceleyip araştırma eğilimlerini ortaya koyan bir çalışmaya rastlanmamış olması bu çalışmanın yapılma amacını ortaya koymaktadır.

Araştırmanın "okul yaşam kalitesi" konusuna ilgi duyan, bu konuda çalışma yapan ve yapacak olan araştırmacılara genel bir eğilim sunacağı, ileride bu konuda çalışma yapacak araştırmacılara araştırma konusu bakımından da fikir vereceği ve alan yazına katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Ülkemizde 2015 ile 2021 yılları arasında okul yaşam kalitesi konusuyla ilgili yapılmış lisansüstü tezler belirli temalar altında incelenmiş ve okul yaşam kalitesi konusunda var olan eğilimin gösterilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında cevap aranan alt sorular şunlardır:

Eğitim-öğretim alanında "Okul Yaşam Kalitesi"ne dair çalışmaların;

- a. Tez türlerine
- b. Yıllara
- c. Anabilim dalına
- d. Danışman unvanına

- e. İllere
- f. Üniversitelere
- g. Araştırma modeli/desenine
- h. Örneklem grubuna
 - 1. Örnekleme yöntemine
- i. Veri toplama araçlarına (ölçek)
- j. Veri analizine
- k. Araştırma konularına göre dağılımları nasıldır?

Yöntem

Yapılan araştırma betimsel bir çalışma olup veriler nitel araştırma yöntemlerinden biri olan “doküman incelemesi” yöntemi ile toplanmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen, olay veya olgularla ilgili bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini “Okul Yaşam Kalitesi” konusunda 2015-2021 yılları arasında yapılmış lisansüstü tezler oluşturmaktadır. Konu alanı olarak “ eğitim-öğretim” ve yıl olarak son 7 yıl belirlendiğinde “okul yaşam kalitesi, quality of school life” anahtar sözcükleri ile 15.08.2022 tarihinde YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden yapılan tarama sonucunda erişilen 20 adet lisansüstü tez araştırmaya dâhil edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmadaki çalışmalar YÖK (Yükseköğretim Kurulu) Ulusal Tez Merkezi veri tabanı kullanılarak oluşturulmuştur. İlgili veri tabanında Okul Yaşam Kalitesi konusunda yayımlanan lisansüstü tezler amaçsal örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Araştırmada aşağıdaki kriterler dikkate alınmıştır:

- a. 2015-2021 yılları arasında Türkiye’de yapılmış olması
- b. Okul Yaşam Kalitesi (Quality of School Life) konusunda çalışılmış olması
- c. Eğitim ve öğretim konu alanında olması
- d. Yüksek lisans veya doktora tezi olması
- e. Çalışmalara erişilebilir ve tam metnine ulaşılabilir olması

Verilerin toplanmasında YÖK Ulusal Tez Merkezi’nde tarama kısmına “Okul Yaşam Kalitesi” ve “ Quality of School Life” anahtar kelimeleri ayrı ayrı girilerek her iki tarama sonucunda toplamda 31 teze ulaşılmıştır. Konu alanı ve yıl sınırlaması getirildiğinde ise 2015-2021 yılları arasındaki yüksek lisans ve doktora tezlerinden konu alanı olarak sadece eğitim-öğretimde yapılmış 20 tez çalışması belirlenen temalar çerçevesinde analiz edilmek üzere araştırma kapsamına alınmıştır.

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler “içerik analizi”ne göre çözümlenmiştir. Verilerin belirlenmiş kavram-temalar dâhilinde yorumlanması, açık ve anlaşılır bir biçimde düzenlenmesi içerik analizi olarak karşımıza çıkmaktadır (Creswell, 2012). Buna göre, eğitim-öğretim konu alanında “Okul Yaşam Kalitesi” ile ilgili yapılan çalışmaların analizinde ulaşılan tezler detaylı olarak incelenmiş ardından tez inceleme formu hazırlanarak mevcut araştırmanın problemleri doğrultusunda ortak temalar (tez türü, yayın yılı, anabilim dalı, danışman unvanı, yapıldığı il ve üniversite, modeli/deseni, araştırma örneklem grubu, örnekleme yöntemi, veri toplama aracı, verilerin analizi ve araştırma konusu) oluşturulmuştur. Ardından ortak temalara ait alt kategoriler belirlenip sınıflandırılma yapılmıştır. Tez inceleme formunda belirlenen tema ve kategorilere göre tezlerin sayısal dağılımlarını göstermek amacıyla frekans ve yüzde gösterimlerinden yararlanılmıştır.

Bulgular

Araştırma kapsamına alınan “Okul yaşam kalitesi” konusunda çalışılmış 20 tezin incelenmesi ve değerlendirilmesi sonucu ortaya çıkan bulgular, ortak temalar çerçevesinde uygun alt temalar/başlıklar oluşturularak tablo halinde araştırmanın amaçları doğrultusunda sırayla sunulmuştur. Bu doğrultuda tez türü, yılı, anabilim dalı, danışman unvanı, il, üniversite, araştırma modeli/deseni, örneklem grubu, örnekleme yöntemi, veri toplama aracı, veri analizi ve araştırma konularına göre dağılımları ele alınmıştır.

Tez Türüne Göre Dağılımları

Araştırma dâhilinde incelenen lisansüstü tezlerin tez türüne göre dağılımları Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Lisansüstü Çalışmaların Tez Türüne Göre Dağılımı

Tez Türü	f	%
Doktora	2	10
Yüksek Lisans	18	90
Toplam	20	100

Tablo 1 incelendiğinde tezlerin % 10’unun doktora türünde (f=2) ve %90’ının ise yüksek lisans türünde (f=18) olduğu görülmektedir. Araştırmaya dâhil edilen “Okul Yaşam Kalitesi” ile ilgili lisansüstü tezlerin en çok “yüksek lisans” tez türünde çalışılmış olduğu söylenebilir.

Yıllara Göre Dağılımları

“Okul Yaşam Kalitesi” ile ilgili yürütülen lisansüstü tezlerin yıl bazında dağılımına Tablo 2’de yer verilmiştir. Araştırmada yıl sınırlaması 2015 ve 2021 olduğundan 7 yıllık bir süreç incelenmiştir.

Tablo 2. Lisansüstü Çalışmaların Yayın Yılına Göre Dağılımı

Tez Yılı	f	%
2021	2	10

2020	2	10
2019	10	50
2018	1	5
2017	2	10
2016	1	5
2015	2	10
Toplam	20	100

Tablo 2'ye bakıldığında "Okul Yaşam Kalitesi" ile ilgili en çok tez yazılan yılın 10 tez (%50) ile 2019 yılı olduğu görülmektedir. Diğer yandan tez sayılarının birbirine yakın olduğu gözlemlenen 2021 yılında 2 tezin, 2020 yılında 2 tezin, 2018 yılında 1 tezin, 2017 yılında 2 tezin, 2016 yılında 1 tezin, 2015 yılında ise 2 tezin yazılmış olduğu görülmektedir.

Anabilim Dalı Dağılımları

Araştırma kapsamında incelenen tezlerin yayımlandıkları anabilim dalları Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Lisansüstü Çalışmaların Anabilim Dalı Dağılımı

Anabilim Dalı	f	%
Eğitim Bilimleri	17	85
Temel Eğitim	2	10
Felsefe ve Din Bilimleri	1	5
Toplam	20	100

Tablo 3 incelendiğinde "Okul Yaşam Kalitesi" konulu lisansüstü tezlerin 3 farklı anabilim dalı kapsamında yapıldığı görülmektedir. Tezlerin anabilim dallarına göre dağılımında 17 tez (%85) sayısı ile en fazla tezin Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı'nda yazıldığı anlaşılmaktadır. Diğer iki anabilim dalında yazılan tezlerin sayısının ise oldukça az olduğu göze çarpmaktadır. Temel Eğitim Anabilim Dalı'nda 2 tez (%10), Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı'nda ise 1 tez (%5) yazılmıştır.

Danışman Unvanı Dağılımları

Araştırmaya dâhil edilen lisansüstü tezlerin tez danışman unvanlarına göre dağılımları Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Lisansüstü Çalışmaların Tez Danışman Unvan Dağılımları

Danışman Unvanı	f	%
Profesör	5	25
Doçent	5	25
Dr.Öğr.Üyesi	10	50
Toplam	20	100

Tablo 4'e bakıldığında "Okul Yaşam Kalitesi" ile ilgili araştırmaya dâhil edilen toplam 20 tezin yarısının Dr.Öğr.Üyesi (f=10, %50) danışmanlığında yürütüldüğü bununla beraber Profesör (f=5, %25) ve Doçent (f=5, %25) danışmanları ile yürütülen tezlerin ise sayıca eşit ve daha az olduğu görülmektedir.

İl Dağılımları

Araştırmaya dâhil edilen tezlerin yapıldıkları il bazında dağılımları Tablo 5 ile gösterilmiştir.

Tablo 5. Lisansüstü Çalışmaların Yapıldıkları İl Bazında Dağılımı

İl	f	%
Adana	2	10
Ankara	3	15
Aydın	1	5
Bursa	1	5
Çanakkale	2	10
Düzce	1	5
Eskişehir	1	5
İstanbul	1	5
İzmir	2	10
Kars	1	5
Kırıkkale	1	5
Muğla	1	5
Sakarya	1	5
Samsun	1	5
Trabzon	1	5
Toplam	20	100

Tablo 5 incelendiğinde Türkiye'de Okul Yaşam Kalitesi ile ilgili lisansüstü tezlerin 15 farklı ilde ve çoğunluğunun Ankara'da (% 15) yapıldığı görülmektedir. Yine Adana (%10), Çanakkale (%10) ve İzmir (%10) illerinde ise eşit ve tabloda yer alan diğer illere göre daha fazla sayıda tez çalışması yapıldığı söylenebilir.

Üniversite Dağılımları

Türkiye'de Okul Yaşam Kalitesi ile ilgili yayımlanan lisansüstü tezlerin üniversiteler bazında dağılımı Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Lisansüstü Çalışmaların Yayımlandığı Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite	f	%
Adnan Menderes Üniversitesi	1	5

Anadolu Üniversitesi	1	5
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	2	10
Çukurova Üniversitesi	2	10
Dokuz Eylül Üniversitesi	1	5
Düzce Üniversitesi	1	5
Ege Üniversitesi	1	5
Gazi Üniversitesi	2	10
Hacettepe Üniversitesi	1	5
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	1	5
Kafkas Üniversitesi	1	5
Kırıkkale Üniversitesi	1	5
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	1	5
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	1	5
Sakarya Üniversitesi	1	5
Trabzon Üniversitesi	1	5
Uludağ Üniversitesi	1	5
Toplam	20	100

Türkiye’de “Okul Yaşam Kalitesi” ile ilgili yayımlanan lisansüstü tezlerin üniversite bazında dağılımı Tablo 6’da gösterilmiştir. Tablo 6’ya göre “Okul Yaşam Kalitesi” ile ilgili tezlerin toplamda 17 farklı üniversitede hazırlandığı görülmektedir. Üniversitelerin Okul Yaşam Kalitesi ile ilgili yapmış oldukları tez sayısına bakıldığında öne çıkan herhangi bir üniversite olmadığı göze çarpmaktadır. Tez sayılarının birbirine yakın ve az sayıda olması dikkat çekmektedir. Gazi Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi’nin 2 tez (%10), diğer üniversitelerin ise 1 tez (%5) çalışması yaptıkları görülmektedir.

Araştırma Desenine Göre Dağılımları

Çalışmaya dâhil edilen lisansüstü tezlerin kullandıkları araştırma desenine göre dağılımları Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7. Lisansüstü Çalışmaların Araştırma Modeli/Deseni Bazında Dağılımı

Araştırma Deseni	f	%
İlişkisel Tarama	11	55
Tarama	7	35
Karma	2	10
Toplam	20	100

Tablo 7'ye göre araştırmaya dâhil edilen tezlerde en fazla kullanılan araştırma deseninin 11 tez ile (%55) "ilişkisel tarama" olduğu bunu 7 tez ile (%35) "tarama" deseninin takip ettiği görülmektedir. Karma araştırma deseninin (%10) ise az tercih edildiği söylenebilir.

Örneklem Grubuna Göre Dağılımları

Çalışma kapsamında yer alan tezlerin örneklem grubu dağılımları Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8. Lisansüstü Çalışmaların Örneklem Grubu Dağılımı

Örneklem Grupları	f	%
İlkokul	2	8,70
Ortaokul	12	52,17
Lise	5	21,73
Öğretmen (ilk, orta, lise)	4	17,40
Toplam	23	100

Araştırma için incelenen 20 teze bakıldığında içlerinden bazılarının aynı anda birden fazla örneklem grubu üzerinde çalışmış olduğu görülmektedir. Üzerinde çalışılan her bir örneklem grubu çeşidine tabloda ayrı ayrı yer verilmiştir. Tablo 8'e bakıldığında en çok "ortaokul öğrencileri" (f=12, %52,17) ile en az ise "ilkokul öğrencileri" (f=2, %8,70) ile çalışma gerçekleştirildiği görülmektedir. Lise öğrencileri (f=5, %21,73) ve öğretmenler (f=4, %17,40) üzerinde yapılan tezlerin sayısının birbirine yakın ve az sayıda olduğu söylenebilir.

Örnekleme Yöntemine Göre Dağılımları

"Okul Yaşam Kalitesi" ile ilgili araştırma kapsamında incelenen tezlerin örnekleme yöntemine göre dağılımları Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9. Lisansüstü Çalışmaların Örnekleme Yöntemine Göre Dağılımı

Örnekleme Yöntemleri	f	%
Uygun Örnekleme	5	25
Tesadüfi Örnekleme	2	10
Maksimum çeşitlilik	2	10
Tabakalı	10	50
Çok aşamalı	1	5
Toplam	20	100

Tablo 9'da görüldüğü üzere araştırmaya dâhil edilen lisansüstü tezlerin içinde en çok tercih edilen örnekleme yönteminin "tabakalı örnekleme yöntemi" (f=10, %50) ve en az tercih edilen örnekleme yönteminin ise "çok aşamalı örnekleme yöntemi" (f=1, %5) olduğu söylenebilir.

Veri Toplama Aracı Dağılımları

Araştırma çerçevesinde incelenen tezlerin veri toplama aracı olarak Okul Yaşam Kalitesi bazında kullandıkları ölçek dağılımı Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10. Tezlerin Okul Yaşam Kalitesi Bazında Kullandıkları Ölçek Dağılımı

Veri Toplama Araçları		
(Okul Yaşam Kalitesi Bazında Kullanılan Ölçekler)	f	%
Okul Yaşam Kalitesi Ölçeği (Erden ve Erdem, 2013)	1	5
Okul Yaşam Kalitesi Ölçeği (Sarı, 2007)	13	65
Okul Yaşam Kalitesi Ölçeği (Sarı, 2012)	3	15
Okul Çocuklarının Yaşam Kalitesi Ölçeği (Weintraub ve Bar Haim Erez, 2009)	1	5
Okul Yaşamının Niteliği Ölçeği (Bourke, 1992)	1	5
Lise Yaşam Kalitesi Ölçeği (Sarı, 2011)	1	5
Toplam	20	100

Tablo 10'da araştırma kapsamında incelenen tezlerin kullanmış oldukları veri toplama araçları içerisinde sadece Okul Yaşam Kalitesi bazında kullandıkları ölçek çeşitlerine yer verilmiştir. Bu kapsamda incelenen 20 tez içinden 13 tezin Sarı'nın (2007) Okul Yaşam Kalitesi Ölçeğini (f=13, %65), 3 tezin ise Sarı'nın (2012) Okul Yaşam Kalitesi Ölçeğini (f=3, %15) kullandığı diğer 4 tezin ise Okul Yaşam Kalitesi bazında farklı ölçekler kullandıkları göze çarpmaktadır. Bunlar; Okul Yaşam Kalitesi Ölçeği (Erden ve Erdem, 2013), Okul Çocuklarının Yaşam Kalitesi Ölçeği (Weintraub ve Bar Haim Erez, 2009), Okul Yaşamının Niteliği Ölçeği (Bourke, 1992) ve Lise Yaşam Kalitesi Ölçeği (Sarı, 2011) olarak karşımıza çıkmaktadır.

Veri Analizi Dağılımları

Okul Yaşam Kalitesi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerde kullanılan veri analizi tekniklerinin dağılımı Tablo 11'de verilmiştir. İncelenen tezlerin çoğunda birden fazla veri analizi tekniğinin kullanıldığı belirlenmiştir.

Tablo 11. Tezlerin Veri Analizi Teknikleri Bazında Dağılımı

Veri Analizi	f	%
Bağımsız Gruplar T-Testi	15	20,27
Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)	15	20,27
Çoklu Korelasyon	1	1,35
Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı	10	13,53
Regresyon Analizi	8	10,81

2015-2021 Yılları Arasında Yapılan Okul Yaşam Kalitesine Yönelik Lisansüstü Tezlerinin Analizi

Mann Whitney U	8	10,81
Kruskall Wallis	9	12,16
Spearman's Rho Korelasyon	2	2,70
Açımlayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizi	2	2,70
Hiyerarşik Lineer Modelleme (HLM)	1	1,35
Ki-kare Testi	1	1,35
İçerik Analizi	2	2,70
Toplam	74	100

Tablo 11'e göre Okul Yaşam Kalitesi ile ilgili tezlerde en çok kullanılan tekniklerin bağımsız gruplar t-testi (%20,27) ve tek yönlü varyans analizi (%20,27) olduğu görülmektedir. Bunu Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı (%13,53), Kruskall Wallis (%12,16), Regresyon Analizi (%10,81) ve Mann Whitney U (%10,81) takip etmektedir. En az tercih edilen veri analizi tekniklerinin ise Çoklu korelasyon (%1,35), Hiyerarşik lineer modelleme (%1,35) ve Ki-kare testi (%1,35) olduğu söylenebilir. Bu tekniklerin yanı sıra Spearman's rho korelasyon (%2,70), İçerik analizi (%2,70) ve Açımlayıcı-doğrulayıcı faktör analizinin (%2,70) de kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Araştırma Konu Dağılımları

Araştırmaya dâhil edilen tezlerin araştırma konularına göre dağılımları Tablo 12'de verilmiştir. Tezlerin bazılarının birden fazla araştırma konusu içermesi çalışılan konu sayısının, tez sayısından daha fazla olmasını sağlamıştır.

Tablo 12. Tezlerin Araştırma Konularına Göre Dağılımları

Araştırma Konuları	f	%
Meslek kararı verme yetkinliği (Karalar, 2017)	1	4,35
Sınıf yönetimine yönelik tutum (Zenciroğlu, 2017)	1	4,35
Okul iklimi (Dönmez, 2016; Günalan, 2018)	2	8,70
Okula aidiyet duygusu (Dönmez, 2016; Günalan, 2018; Yıldız, 2019; Baş, 2019 Gören, 2019; Bolat Güdücü, 2019; Duraklı, 2019)	7	30,4
Okul başarısı (Gürler, 2019)	1	4,35
Okul doyumu (Alsaç, 2019)	1	4,35
Öğrenci direnç davranışları	1	4,35

(Yıldız, 2019)		
Akademik öz yeterlilik	1	4,35
(Bolat Güdücü, 2019)		
Algılanan sosyal destek	1	4,35
(Bolat Güdücü, 2019)		
İş doyumu	2	8,70
(Doğan, 2021; Karakaya Çiçek, 2015)		
Yaşam boyu öğrenme	1	4,35
(Bayram, 2019)		
Çocuklarda umut	1	4,35
(Tanboğa, 2020)		
İyimserlik	1	4,35
(Tanboğa, 2020)		
Sınıf liderliği	1	4,35
(Akkurt, 2019)		
Dindarlık özellikleri	1	4,35
(Puka, 2021)		
Toplam	23	100

Tablo 12’de yapılan tezlerin araştırma konularına bakıldığında çalışmalarda okul yaşam kalitesi ile ilgili daha çok okula aidiyet duygusu (f=7, %30,4) konusuna odaklanıldığı görülmektedir. Ayrıca okul iklimi (f=2, %8,70) ve iş doyumu (f=2, %8,70) konularının da okul yaşam kalitesi ile birlikte sıklıkla çalışıldığı söylenebilir. Ayrıca meslek kararı verme yetkinliği, sınıf yönetimine yönelik tutum, okul başarısı, okul doyumu, öğrenci direnç davranışları, akademik öz yeterlilik, algılanan sosyal destek, yaşam boyu öğrenme, çocuklarda umut, iyimserlik, sınıf liderliği ve dindarlık özellikleri konularında da birer tane çalışmanın olduğu görülmektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma ile ülkemizde 2015 ile 2021 yılları arasında okul yaşam kalitesi konusunda yazılmış lisansüstü çalışmaların incelenmesi ve genel eğilimlerinin ne yönde olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu hususta incelemeye alınan çalışmaların tez türü, yayım yılı, anabilim dalı, danışman unvanı, il, üniversite, araştırma modeli/deseni, örneklem grubu, örnekleme yöntemi, veri toplama aracı, veri analizi ve araştırma konularındaki eğilimleri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın bulguları incelendiğinde Türkiye’de “Okul Yaşam Kalitesi” konusunu ele alan tez çalışmalarının ağırlıklı olarak yüksek lisans çalışması olduğu görülmüştür. Şahin, Calp, Bulut ve Kuşdemir’in (2013) çalışmasında da benzer bir sonuçla karşılaşılmıştır. Doktora tez sayısının çok az olmasının, doktora araştırmalarının yüksek lisans araştırmalarına göre daha

uzun sürede ortaya çıkması ve doktora programlarının yüksek lisans programlarına göre daha az sayıda olmasından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. Araştırma son 7 yıl içerisinde yazılmış tezleri kapsamakla birlikte en fazla çalışmanın 2019 yılında yapılmış olduğu göze çarpmaktadır. Yıllara göre dağılım incelendiğinde tez sayılarının zamana göre değişkenlik gösterdiğini yani düzenli bir artış veya azalış olmadığını söylemek mümkündür.

Okul yaşam kalitesi, örtük program çerçevesinde ele alınan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Örtük program kavramı Türkiye’de 2002 yılında, yurt dışında ise 50 yıl öncesinde ilk kez kullanılmış olmasına rağmen “Okul Yaşam Kalitesi” kavramında yapılan çalışmaların son 7 yılda sayılarının arttığını söylemek mümkündür (Altındağ, 2015; Dönmez 2016; Karalar, 2017; Günalan, 2018; Duman, 2019; Alsaç, 2019; Gürler, 2019; Tanboğa, 2020; Doğan, 2021). Öztürk ve Taşpınar’ın (2021) çalışmalarında Türkiye’de 2010 ve öncesinde %18.2, 2011-2015 yılları arasında %31.15, 2016 ve sonrasında ise %51.96 oranında örtük program üzerine yapılmış çalışmaların yürütüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Nitekim 2016 yılı ve sonrasında örtük program ile ilgili lisansüstü çalışmaların sayıca artması, örtük program kapsamında ele alınan okul yaşam kalitesi konusunun fark edildiği ve bu yönde çalışmaların gerçekleştirildiği söylenebilir. Özellikle de Öztürk ve Taşpınar’ın (2021) yapmış olduğu çalışmada 2002 ile 2020 yılları arasında örtük program üzerine yapılmış 77 çalışmanın yıl bazında dağılımına bakıldığında en fazla 2018 (f=11) yılında yapıldığı bunu 2017 (f=10) ve 2019 (f=8) yıllarının takip ettiği görülmektedir. Bunun da okul yaşam kalitesi ile ilgili 2019 yılında yapılmış tez çalışmalarının sayıca yüksek olmasının gerekçesi olabileceği düşünülmektedir. Yine Covid-19 kapsamında okulların eğitime ara vermesi ve uzaktan eğitime geçilmesi sebebi ile örtük programın öneminin daha iyi anlaşılmasının okul yaşam kalitesi kavramı ile ilgili 2019 yılında çalışmaların fazlaca yapılmasına bir sebep olabileceği düşünülmektedir (Çoban ve Ellez, 2022).

Okul yaşam kalitesi ile ilgili yapılmış son 7 yıl içerisindeki tezlerin yayımlandıkları anabilim dalına göre dağılımlarına bakıldığında en çok Eğitim Bilimleri Anabilim (%85) dalında yapılmış olduğu görülmektedir. Bu beklenen bir sonuç olmasına rağmen diğer anabilim dallarında bu konu ile ilgili yeterli sayıda tez çalışmasının olmaması araştırmacıların disiplinler arası çalışmalara yeterince açık olmadıkları veya bu konu ile ilgili çalışmaların yapılmasına olan ihtiyacın farkında olmadıkları şeklinde yorumlanabilir. Diğer yandan Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Eğitim Programları ve Öğretim, Yaşam Boyu Öğrenme, Eğitim Yönetimi Denetimi ve Teftişi Planlaması gibi bilim dallarının birçok üniversitede Eğitim Bilimleri Anabilim Dalının içinde yer alması ayrıca okul yaşam kalitesinin eğitim-öğretim alanının içinde geçen bir kavram olması Eğitim Bilimleri Anabilim dalında bu konu ile ilgili çalışmaların fazla olmasını daha mümkün kılmaktadır.

Tez danışmanlarının incelenmesinde ise ilk sırayı Dr.Öğr.Üyesi unvanına sahip akademisyenler oluştururken bunu takiben Profesör ve Doçent yer almaktadır. Bu Tezlerin yoğun olarak yapıldığı üniversitelerdeki akademisyenlerin unvanlarının dağılımı bu sonucu meydana getirmiş olabilir. Okul yaşam kalitesi ile ilgili yapılmış lisansüstü tezlerin en fazla yapıldığı il Ankara’dır. Bu şehrin öne çıkmasının bünyesinde daha köklü ve çok sayıda üniversite barındırması olabileceği düşünülmektedir. Gazi Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi birbirine eşit 2 tez, diğer 14 üniversite ise 1 tez çalışmasına sahip olup üniversite bakımından öne çıkan olmamıştır. Bu durum üniversitelerin akademisyenlerinin veya tez araştırmacılarının bu konuya eğilimlerinden kaynaklı olabileceği düşünülmektedir.

Okul Yaşam Kalitesi konusunda yapılan tezlerin araştırma deseninin en çok ilişkisel tarama (%55) ve tarama deseni (%35) olduğu görülmektedir. Eskici ve Çayak'ın (2017) eğitim bilimleri anabilim dalında yapılmış tez türü açısından sadece yüksek lisans çalışmalarının incelendiği araştırmalarında da benzer sonucun çıktığı gözlenmiştir. Şahin, Calp, Bulut ve Kuşdemir'in (2013) sınıf öğretmenliği dalında yapılmış tezleri inceledikleri çalışmada, Senemoğlu ve Kozikoğlu'nun (2016) Eğitim Programları ve Öğretim alanında yapılan doktora tezlerini inceledikleri çalışmada ve yine Schreglmann'ın (2016) Türkiye'de lisansüstü düzeyde program geliştirme üzerine yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin içerik analizinin incelendiği çalışma bulgularında tarama deseni/modelinin daha çok tercih edildiği görülmüştür. Lisansüstü çalışmalarda nicel desenlerin nitel ile karma araştırma desenlerine göre fazla sayıda kullanılması farklı konu başlıkları altındaki lisansüstü tez ve bilimsel çalışmaların ilgili bulgularıyla da benzerlik göstermektedir (Ozan ve Köse, 2014; Baysal ve Kırat, 2022; Oğuztekin, Bektaş, Karaca ve Kızılay, 2022). Nicel araştırma deseni olan tarama ile veri toplama ve analiz etme araştırmacıya daha kolay geldiği düşünülmektedir. Bu da Okul Yaşam Kalitesi ile ilgili yapılan tezlerde ölçek kullanımının tercih edilmesi ile de örtüşmektedir. Araştırmaların sadece nicel desenlerle değil daha derinlere inilerek daha fazla sayı ve çeşitte bilgi toplanmasını sağlayan nitel ile karma model/desenlerin de kullanılarak çalışmaların yapılması alan yazına katkı sağlaması açısından önemli görülmektedir.

Araştırmaya dâhil edilen lisansüstü tezlerin tercih edilen örneklem grupları incelendiğinde daha çok ortaokul öğrencileri ile çalışıldığı görülmüştür. Eğitim bilimleri alanında çalışılmış tezler incelendiğinde örneklem olarak en çok öğrencilerden yararlanıldığı görülmektedir (Tavşancıl ve diğerleri, 2010; akt. Eskici ve Çayak, 2017). Bu durumun öğrenci ve öğretmenin eğitimin odak grupları olmasından kaynaklı ve araştırmacıların kolaylıkla ulaşabilecekleri çalışma gruplarını tercih etmeleri sebebinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir (Doğru, Gençosman, Ataalkın ve Şeker, 2012). Asıl olması gerekenin kolay ulaşılabilen bir örneklem grubu seçimi ile sonuçlara hızlı ulaşmak olmadığının bilinmesi gerekir. Araştırma yaparken alan yazında merak edilen ve üzerinde yeterince çalışma yapılmamış bir örneklem grubunun seçilmesi literatüre katkı sağlaması açısından önemlidir. Bu uzun ve sıkıntılı bir süreç olsa da farklı ve özgün sonuçlar alabilmek adına alan için gerekli olduğu düşünülmektedir (Eskici ve Çayak, 2017).

Çalışma kapsamında incelenen 20 lisansüstü tezin en çok tabakalı örnekleme yöntemini ve veri toplama aracı olarak ise okul yaşam kalitesi bazında kullanılan ölçekler arasından en fazla Sarı'nın (2007) Okul Yaşam Kalitesi Ölçeği'ni kullanmayı tercih ettikleri görülmektedir. Sarı (2007) tarafından 2007'de geliştirilen 2012 yılında geçerlilik ve güvenilirliğinin yeniden test edildiği 2012 yılı Okul Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin de yine sıklıkla tezlerde kullanıldığı görülmektedir. Veri analizinde ise en çok kullanılan tekniklerin t testi ile tek yönlü varyans analizi olduğu görülmüştür.

İncelenen lisansüstü tezlerin araştırma konularına bakıldığında "okul yaşam kalitesi" ile en fazla "okula aidiyet" konusunun birlikte çalışıldığı gözlenmiştir. Bu durum bireyin okula ait hissetme duygusu ile okul yaşam kalitesinin doğrudan ilişki içerisinde olmasından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. Yine okul yaşam kalitesinin okul iklimi ve iş doyumunu konuları ile yakından ilişkisi bulunmaktadır. Bu ise okul yaşam kalitesinin çalışıldığı lisansüstü araştırmalarda, bu konuları sık rastlanılan konular olarak karşımıza çıkarmaktadır.

Elde edilen sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde bu çalışmada okul yaşam kalitesi ile ilgili lisansüstü tezlerin türü, hangi yıl ve üniversitelerde yoğunlaştığı, hangi anabilim dallarında ve konularda daha fazla çalışıldığı, en fazla hangi il ve danışman unvanı ile çalışma gerçekleştirildiği, en fazla hangi araştırma modeli/deseni, örneklem grubu ve örnekleme yönteminin kullanıldığı, okul yaşam kalitesi konusu ile ilgili en çok hangi veri toplama aracı ile çalışıldığı ve ne tür veri analizi tekniklerinin kullanıldığı ortaya çıkarılmıştır. Sonuç olarak okul yaşam kalitesi ile ilgili çalışma yapmayı planlayan alana katkı sağlayabilecek yeni araştırmacıların sayısını artıracak türde bir çalışma olduğu düşünülmektedir. Sonuçlar anabilim dalı, araştırma konuları ve metodolojik yöntemler açısından daha fazla ve çeşitte araştırmalar yapılmasını işaret etmektedir. Okul yaşam kalitesinin farklı konularla olan ilişkisinin incelenmesi, durum tespitinin yapılması ve farklı araştırmalara konu olması alan yazın açısından ihtiyaç teşkil etmektedir. Ayrıca ilkököl ile lise düzeyindeki öğrencilere ve öğretmenlere yönelik çalışmaların azlığı okul yaşam kalitesi konusu ile ilgili büyük bir açığa işaret etmektedir. Uzun soluklu çalışmayı gerektiren doktora türünde araştırmaların artırılması sağlanabilir. Araştırmalarda okul yaşam kalitesi ile ilgili farklı ölçeklerin kullanımına yer verilip çalışma çeşitliliği artırılabilir. Son olarak fen, matematik, spor, sanat vb. gibi farklı alanlarda da okul yaşam kalitesinin araştırmalara konu olması açısından akademisyenlerin danışmanlığını yaptıkları öğrencileri bu alanlara da yönlendirmelerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Kaynakça

- Akkurt, Z. (2019). *Liselerde Öğretmen Liderliği, Öğrencilerin Okul Yaşam Kalitesi Alguları İle Akademik Başarı Arasındaki İlişkiler* (Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Alaca, F. (2011). *İki Dilli Olan Ve Olmayan Öğrencilerde Okul Yaşam Kalitesi Algısı Ve Okula Aidiyet Duygusu İlişkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana).
- Alsaç, D. (2019). *İlköğretim Öğrencilerinde Okulda Pozitif Yaşantıların Ve Okul Yaşam Kalitesinin Okul Doyumu Üzerindeki Etkisinin Araştırılması* (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Altındağ, M. (2015). *İlköğretim Okullarında Okul Yaşamının Niteliği* (Yayımlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara).
- Ayık, A., & Akdemir, Ö. A. (2015). "Öğretmen Adaylarının Okul Yaşam Kalitesi Ve Okula Yabancılaşma Alguları Arasındaki İlişki". *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 21(4), 429-452.
- Baş, N. (2019). *Ortaokul Öğrencilerindeki Gelecek Beklentilerinin Açıklanmasında Okula Bağlılık Ve Okul Yaşam Kalitesinin Rolü* (Yüksek Lisans Tezi, Trabzon Üniversitesi, Trabzon). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Bayram, G. (2019). *Ortaokul Öğrencilerinin Okul Yaşam Kalitesi Algısı İle Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>

- Baysal, E. A., & Kırat, K. (2022). Eğitim Programları Ve Öğretim Alanında Yapılan Yüksek Lisans Tezlerinin İçerik Analizi (2019-2021). *Uluslararası Bilim Ve Eğitim Dergisi*, 5(2), 113-132.
- Bilgiç, S. (2009). *İlköğretim Öğrencilerinde Okul Yaşam Kalitesi Algısının Arkadaşlara Bağlılık Ve Empatik Sınıf Atmosferi Değişkenleriyle İlişkisinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana).
- Bilgiç, S. & Sarı, M. (2010). "İlköğretim Öğrencilerinin Okul Yaşam Kalitesi Ve Empatik Sınıf Atmosferi Algıları". *Eğitim Bilimleri Ve Uygulama*, 9 (17), 1- 19.
- Bolat Güdücü, E. (2019). *Ortaokul Öğrencilerinin Okula Bağlanma Düzeylerinin Okul Yaşam Kalitesi, Algılanan Sosyal Destek Ve Akademik Öz Yeterlik Açısından Yordanması* (Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Creswell, J. W. (2012). *Educational Research: Planning, Conducting And Evaluating Quantitative And Qualitative Research*. New Jersey: Pearson Education, Inc.
- Çoban, C., & Ellez, A. M. (2022). Covid-19 Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitimde ve Sonrasında Öğretmen Olmak: Ortaokul Matematik Öğretmenlerinin Görüşleri. H.Şahin (Ed.), *Eğitim Bilimleri Çalışmaları* içinde (s. 25-58). Lyon France: Livre de Lyon
- Demir, Ö., Kaya, H. İ., & Metin, M. (2012). Lise Öğrencilerinde Okul Kültürünün Bir Ögesi Olarak Okul Yaşam Kalitesi Algısının İncelenmesi. *Pegem Eğitim Ve Öğretim Dergisi / 2012 Cilt: 2, Sayı: 4*.
- Demirtaş, Z. (2010). Okul Kültürü İle Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki. *Eğitim ve Bilim*, 2010, Cilt 35, Sayı, 158.
- Demirtaş, Z., & Ekmekyapar, M. (2012). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Değerlere Dayalı Yönetim Uygulamalarının Okul Kültürüne Etkisi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Cilt 18, Sayı 4, Ss. 523-544.
- Doğan, A. (2021). *İlköğretim Kurumu Öğretmenlerinin Okul Yaşam Kalitesi İle İş Doyumu Arasındaki İlişki* (Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Doğru, M., Gençosman, T., Ataalkın, A. N., & Şeker, F. (2012). Fen Bilimleri Eğitiminde Çalışılan Yüksek Lisans Ve Doktora Tezlerinin Analizi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 9(1),49-64.
- Dönmez, Ş. (2016). *Ortaokul Öğrencilerinde Okul İklimi, Okula Bağlılık Ve Okul Yaşam Kalitesi Algısının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Duman, G. (2019). *Azerbaycan'daki Türk Okullarında Bulunan Öğretmen Ve Öğrencilerin Okul Yaşam Kalitesi Alguları* (Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Duraklı, H. (2019). *Öğrencilerin Lise Yaşam Kalitesi Alguları İle Okula Bağlılık Düzeyleri Arasındaki İlişki* (Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>

- Durmaz, A. (2008). *“Liselerde Okul Yaşam Kalitesi (Kırklareli İli Örneği)”* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması Ve Ekonomisi Bilim Dalı, Edirne).
- Eskici, M., & Çayak, S. (2017). Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında Yapılan Yüksek Lisans Tezlerine Genel Bir Bakış. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 211-226.
- Fidan (2012). *Okulda Öğrenme Ve Öğretme* (3. Baskı). Ankara: Pegem Akademi
- Gedik, A. (2014). *Ortaöğretim Öğrencilerinde Okul Yaşam Kalitesi Bağlamında Okula Yabancılaşma* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya).
- Gören, S. Ç. (2019). *Sosyal Adalet Liderliği, Okul Yaşam Kalitesi Ve Okula Aidiyet Duygusu İlişkisi* (Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Gücüş, C. (2020). *Ortaokul Öğrencilerinin Okul Yaşam Kalitesinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Karaman İli Örneği)* (Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi, Düzce).
- Günalan, N. (2018). *Ortaokul Öğrencilerinin Okul Yaşam Kalitesini, Okula Aidiyet Duygusunu Ve Okul İklimini Neler Etkilemektedir?*(Yüksek Lisans Tezi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Programları Ve Öğretimi Anabilim Dalı, Aydın). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Gürler, İ. (2019). *Ortaokullarda Okul Yaşam Kalitesinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars).
- İlgan, A., Cengiz, Ö., Ata, A., & Akram, M. (2015). “The Relationship Between Teachers’ Psychological Well-Being And Their Quality Of School Work Life”, *The Journal Of Happiness & Well-Being*, 3(2), 159-181.
- İlmen, E. (2010). *Okul Grubunun Okul Yaşam Kalitesi Ve Akademik Başarı Üzerindeki Etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van).
- İnal, U., & Sadık, F. (2011). “Adana İli İçerisindeki Yatılı İlköğretim Bölge Okullarında Bulunan Öğrenci Ve Öğretmenlerin Okul Yaşam Kalitesi Algılarının İncelenmesi”, *Ç. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(2), 243-258.
- Karabey, M. (2017). *Sivas İl Merkezinde Lise Öğrencilerinin Okul Yaşam Kalitesi Ve İlişkili Faktörler* (Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Sivas).
- Karakaya Çiçek, H. (2015). *İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Yaşam Kaliteleri İle İş Doyumları Arasındaki İlişki* (Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Karalar, M. (2017). *Ortaokul Öğrencilerinin Okul Yaşam Kalitesi Algısı İle Meslek Kararı Verme Yetkinliği Arasındaki İlişki* (Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Rehberlik Ve Psikolojik Danışma Bilim Dalı, Samsun). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>

- Kaya, F., Erdoğan, R., & Çağlayan, Y. (2014). "Üstün Zekâlı Ve Yetenekli Öğrencilerin Okul Yaşam Kaliteleri Ve Arkadaşlık İlişkilerinin Karşılaştırılması", *Türk Üstün Zekâ ve Eğitim Dergisi*, 4(2), 107-125.
- Kesici, A. E., & Türkoğlu, A. (2012). Ortaöğretim Kurumlarının Okul Yaşam Kalitesi Düzeyi Ve Ortaöğretim Öğretmenlerinin Sınıf İçi İletişimde Kullandıkları Örtük Davranışlar. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 31 (Ocak 2012/1), Ss. 149-162.
- Kozikoğlu, İ., & Senemoğlu, N. (2016). Eğitim Programları Ve Öğretim Alanında Yapılan Doktora Tezlerinin İçerik Analizi (2009-2014). *Eğitim ve Bilim*, 40(182).
- Kösterelioğlu, M. A., & Kösterelioğlu, İ. (2015). "Effects Of High School Students" Perceptions Of School Life Quality On Their Academic Motivation Levels", *Educational Research And Reviews*, 10(3), 274-281.
- Linnakylä, P., & Brunell, V. (1996). Quality Of School Life İn The Finnish And Swedish Speaking Schools İn Finland, M. Binkley, K. Rust, T. Williams (Ed.) Reading Literacy İn An İnternational Perspective, S. 203 – 217. *U.S. Department Of Education Office Of Educational Research And Improvementnces* 97-875.
- Oğuztekin, E., Bektaş, O., Karaca, M. & Kızılay, E. (2022). Türkiye’de Fen Eğitiminde Girişimcilik İle İlgili Yapılan Çalışmaların Analizi: Bir Meta-Sentez Çalışması. *TEBD*, 20(1), 86-106.
- Ozan, C., & Köse, E. (2014). Eğitim Programları Ve Öğretim Alanındaki Araştırma Eğilimleri. *Sakarya University Journal Of Education*, 4(1), 116-136.
- Önal, İ., & Ekici, S. (2012). Okul Kütüphanecilerinin Görüşlerine Göre Okul Kültürü Değerlendirmesi, *Bilgi Dünyası*, 2012, 13 (1) 138-164.
- Önder, F. C., & Sarı, M. (2012). "Bullying And Quality Of School Life Among Elementary School Students", *Elementary Education Online*, 11(4), 897- 914.
- Özdemir, A. (2006). Okul Kültürünün Oluşturulması Ve Çevreye Tanıtılmasında Okul Müdürlerinden Beklenen Ve Onlarda Gözlenen Davranışlar, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Güz 2006, 4(4), 411-433.
- Özdemir, M., & Kalaycı, H. (2013). Okul Bağlılığı Ve Metaforik Okul Algısı Üzerine Bir İnceleme: Çankırı İli Örneği. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(4), 2125-2137.
- Özdemir, S., Kılınç, A. Ç., Öğdem, Z. & Er, E. (2013). "Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Fakülte Yaşamının Niteliğine İlişkin Memnuniyet Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi", *Yükseköğretim Ve Bilim Dergisi*, 3(3), 228-235.
- Öztürk, A., & Taşpınar, M. (2021). Türkiye’de Örtük Program Üzerine Yapılmış Çalışmaların Analizi: Bir Meta Sentez Araştırması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41(1), 251-305.
- Pelendecioğlu, B. (2011). *Lise Öğrencilerinde Zorbalık Olgusunun Okul Yaşam Kalitesi Ve Empati Değişkenleri Bakımından İncelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu).
- Puka, E. (2021). *Liselerde Okul Yaşam Kalitesi Ve Bazı Dindarlık Özelliklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (İşkodra Haxhi Sheh Shamia İmam Hatip Liseleri Örneği)* (Yüksek Lisans

Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>

- Sarı, M. (2007). *Demokratik Değerlerin Kazanımını Sürecinde Örtük Program: Düşük Ve Yüksek "Okul Yaşam Kalitesine" Sahip İki İlköğretim Okulunda Nitel Bir Çalışma* (Yayımlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana).
- Sarı, M., Ötünç, E. & Erceylan, H. (2007). "Liselerde Okul Yaşam Kalitesi: Adana İli Örneği", *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 50, 297-320.
- Sarı, M., & Cenkseven, F. (2008). İlköğretim Öğrencilerinde Okul Yaşam Kalitesi Ve Benlik Kavramı. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(2), 1-16.
- Schreglmann, S. (2016). 220; Türkiye'de Program Geliştirme Konusu İle İlgili Yapılan Yüksek Lisans Ve Doktora Tezlerinin İçerik Analizi. *Journal Of International Social Research*, 9(43).
- Şahin Fırat, N. (2010). "Okul Müdürü Ve Öğretmenlerin Okul Kültürü İle Değer Sistemlerine İlişkin Algıları", *Eğitim ve Bilim*, 2010, Cilt 35, Sayı 156.
- Şahin, D., Calp, Ş., Bulut, P. & Kuşdemir, Y. (2013). Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Bilim Dalında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Çeşitli Kriterlere Göre İncelenmesi. *Zeitschrift Für Die Welt Der Türken/Journal Of World Of Turks*, 5(3), 187-205.
- Tanboğa, F. (2020). *Ortaokul Öğrencilerinde Okul Yaşam Kalitesi İle İyimserlik Ve Umut Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Tangen, R. (2009). Conceptualizing Quality Of School Life From Pupils' Perspectives: A Four Dimensional Model. *International Journal Of Inclusive Education*, 13(8), 829-844.
- Türkoğlu, G. (2012). *İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Okul Yaşam Kalitesine İlişkin Algıları (Bursa İli Yıldırım İlçesi Örneği)* (Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi Ve Denetimi Programı, Antalya).
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (9. baskı) Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, E. (2019). *Okul Yaşam Kalitesi Algısı, Okula Aidiyet Duygusu Ve Direnç Davranışları: Ortaokul Öğrencileri Üzerinde Bir İnceleme* (Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Zenciroğlu, S. (2017). *Öğretmenlerin Okul Yaşam Kalitesi Algıları İle Sınıf Yönetimine Yönelik Tutum Ve İnançlarının İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>